

LET'S...

GREEN

Ενεργειακό
και
Οικολογικό
Αποτύπωμα»

ΜΑΡΙΑ ΓΚΡΑΤΖΙΟΥ

Καθηγήτρια

Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών

Δ.Π.Θ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ – ΔΟΜΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ

Τι είναι το οικολογικό αποτύπωμα;

«Το **οικολογικό αποτύπωμα**» ενός ατόμου είναι μια έννοια που έχει να κάνει με την απαραίτητη **έκταση παραγωγικής (καλλιεργήσιμης) γης και νερού** (πόσιμου και θάλασσας), που χρειάζεται ένας άνθρωπος ώστε να παράγονται όλα τα προϊόντα που **καταναλώνει και να απορροφηθούν τα απορρίμματα και οι ρύποι του**, έτσι ώστε να διατηρηθούν οι ανθρώπινες δραστηριότητες στο σημερινό επίπεδο και να μην χειροτερέψουν.

Η έννοια του θα μας βοηθήσει να προσδιορίσουμε τις δράσεις μας σε σχέση με τη δυνατότητα για ευζωία των παιδιών μας στο άμεσο μέλλον.

Σήμερα ζούμε σε βάρος του μέλλοντος και των επόμενων γενεών-δημιουργούμε εκτός των οικονομικών χρεών και «οικολογικά χρέη».

Πρακτικά ο όρος **«οικολογικό αποτύπωμα»** είναι ένας **δείκτης** και συνδέεται με το βαθμό-ρυθμό που οι άνθρωποι καταναλώνουν τους πόρους της Γης και **εκφράζεται σε έκταση παραγωγικής γης, η οποία χρειάζεται γι αυτό**. Η γη διαθέτει **120** δισεκατομμύρια τέτοια στρέμματα, άρα σε κάθε άνθρωπο αυτού του πλανήτη σήμερα αντιστοιχούν περίπου **18** στρέμματα.

Όμως **έχουμε υπερβεί αυτό το όριο** και το μέσο οικολογικό αποτύπωμα είναι **22** περίπου στρέμματα κατά κεφαλήν, πράγμα που σημαίνει ότι έχουμε υπερβεί ήδη τη **φέρουσα βιολογική ικανότητα της Γης**.

Έκθεση για το Οικολογικό Αποτύπωμα.

Σύμφωνα με την Έκθεση Living Planet από το WWF, το Global Footprint Network και τη Zoological Society of London, η **ανθρωπότητα καταναλώνει 30% περισσότερους πόρους από όσους μπορεί ετησίως να αναπληρώνει ο πλανήτης.**

Με τους σημερινούς ρυθμούς θα φτάσουμε **υπέρβαση 100% το 2030.** Ως αποτέλεσμα, δημιουργούμε ένα **οικολογικό χρέος 4 - 4,5 τρις δολάρια ετησίως.**

Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, **το οικολογικό αποτύπωμα της Ευρώπης ξεπέρασε τη βιολογική της ικανότητα από το 1960.**

Σήμερα είναι διπλάσιο από την ικανότητα αυτή.

Υπάρχει μεγάλη αδικία σε σχέση με την κατανομή του οικολογικού αποτυπώματος για τους ανθρώπους σε διάφορες περιοχές της Γης, ανάλογα με το βιοτικό επίπεδο και τον τρόπο ζωής.

Για παράδειγμα : ο μέσος **Βορειοαμερικανός** χρειάζεται **96** στρέμματα,
ο μέσος **Καναδός 72 στρ.**,
ο **Άγγλος 56**,
ο **Γάλλος 53**,
ενώ ο μέσος **Ινδός 8 στρ.**

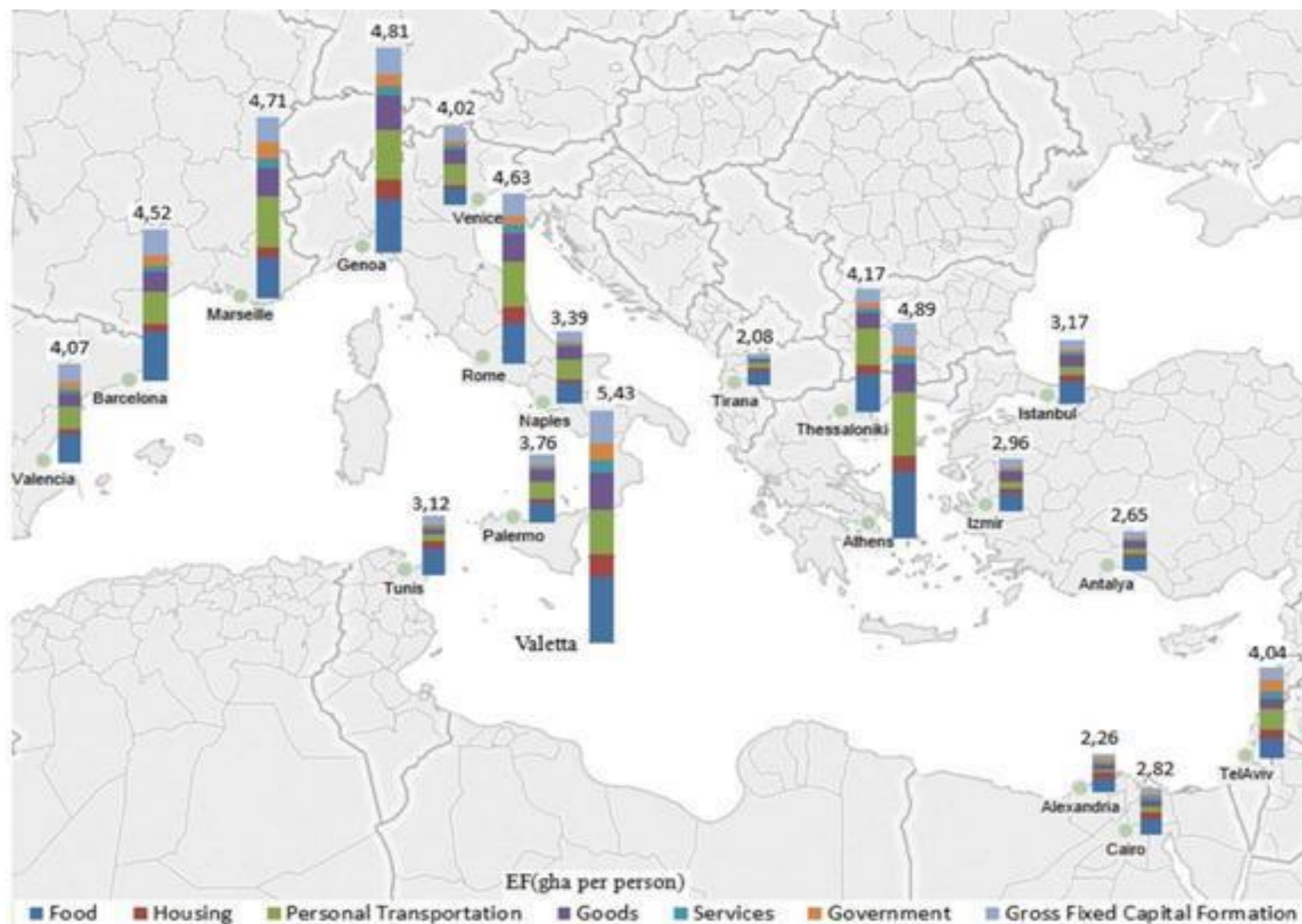
Στην Έκθεση Living Planet, **για την Ελλάδα** υπάρχουν τα εξής στοιχεία:

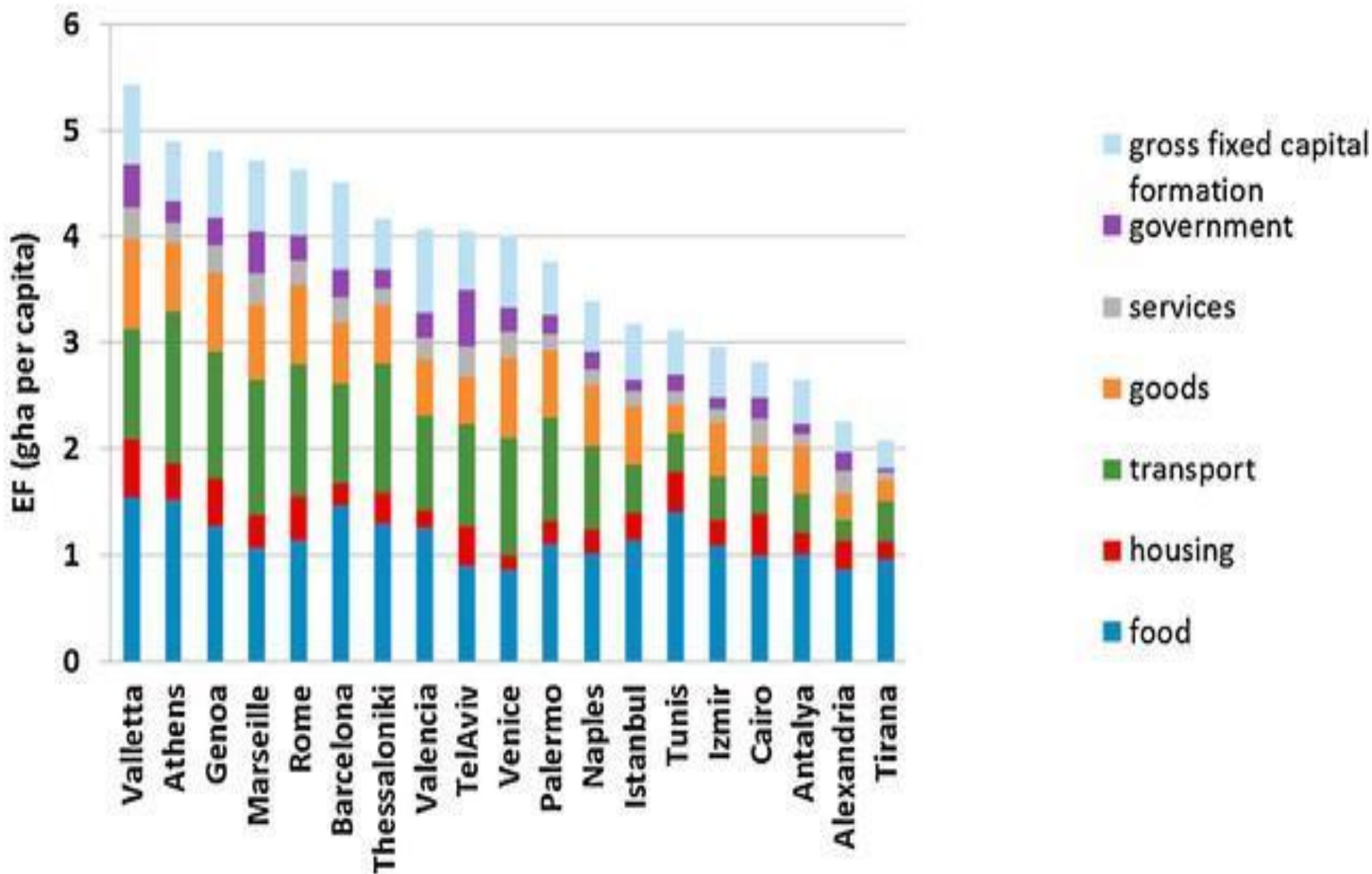
- Έχουμε το **11^ο μεγαλύτερο κατά κεφαλήν οικολογικό αποτύπωμα στον κόσμο (59 στρ.)**
- Έχουμε το **4^ο μεγαλύτερο στην ΕΕ.**
- **Καταναλώνουμε 181% πάνω από το όριο βιωσιμότητας (21 ισοδύναμα στρ/άτομο)**
- Έχουμε το **2^ο μεγαλύτερο κατά κεφαλήν αποτύπωμα κατανάλωσης νερού στον κόσμο**

✓ αυξανόμενες ανάγκες μας σε ενέργεια (ετήσια αύξηση 2,4% μεταξύ 1990-2005 – πολύ υψηλότερη από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο) και «βρώμικες» πηγές

✓ αυξημένη χρήση νερού για τη γεωργία (87%),

Σχεδόν τρεις πλανήτες χρειαζόμαστε οι Έλληνες για να διατηρήσουμε τον προ του 2008 τρόπο ζωής μας (WWF Ελλάς).

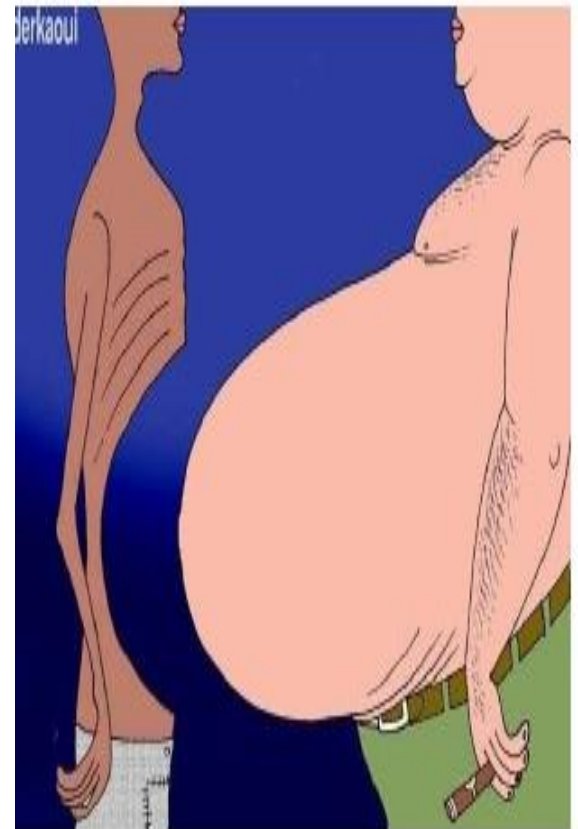

Συγκριτικά:

**οι χώρες με την μεγαλύτερη κατανάλωση
είναι:**

- 5 πλανήτες χρειάζονται: Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Κουβέιτ, Κατάρ, Μπαχρέιν, ΗΠΑ.
- 4 πλανήτες χρειάζονται: Αυστραλία , Καναδάς
- 3 πλανήτες χρειάζονται: Ελλάδα, Ισπανία
- **οι χώρες με την μικρότερη κατανάλωση
είναι:**

½ πλανήτη χρειάζονται : Αφγανιστάν, Μαλάουι, Μπαγκλαντές

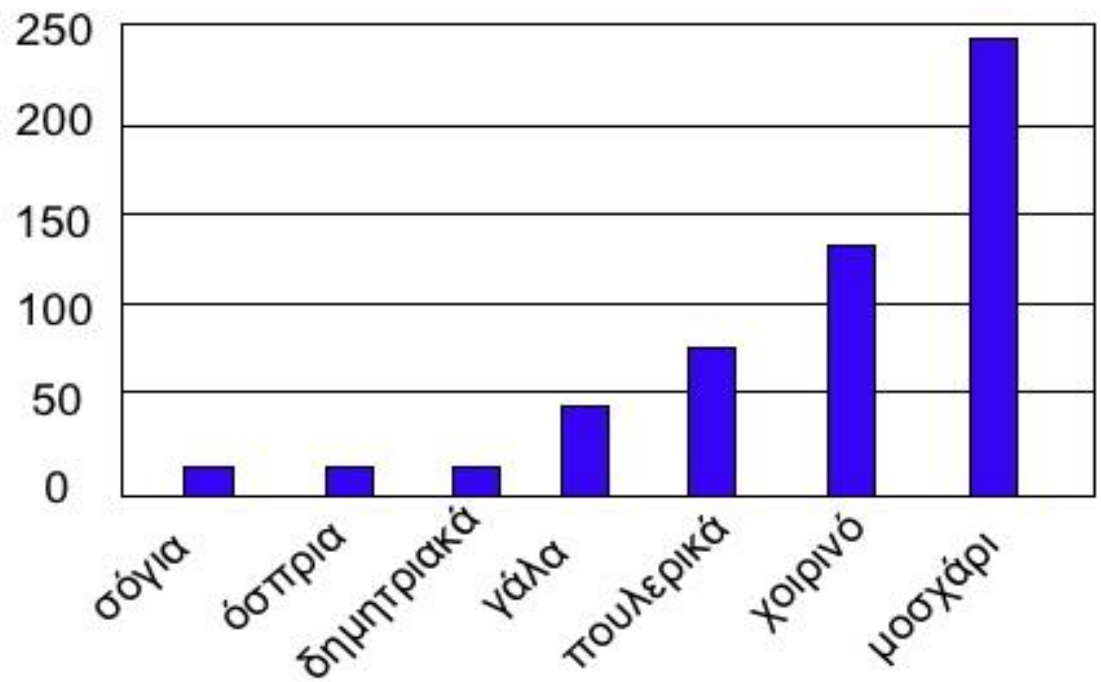
Το Οικολογικό αποτύπωμα της Ευρώπης είναι περίπου το ίδιο και είναι:

Κτιριακές Κατασκευές:	8%
Ενέργεια για κατοικίες:	18%
Φαγητό:	23%
Μεταφορές:	15%
Κατανάλωση Αγαθών:	14%
Λοιπά:	20%

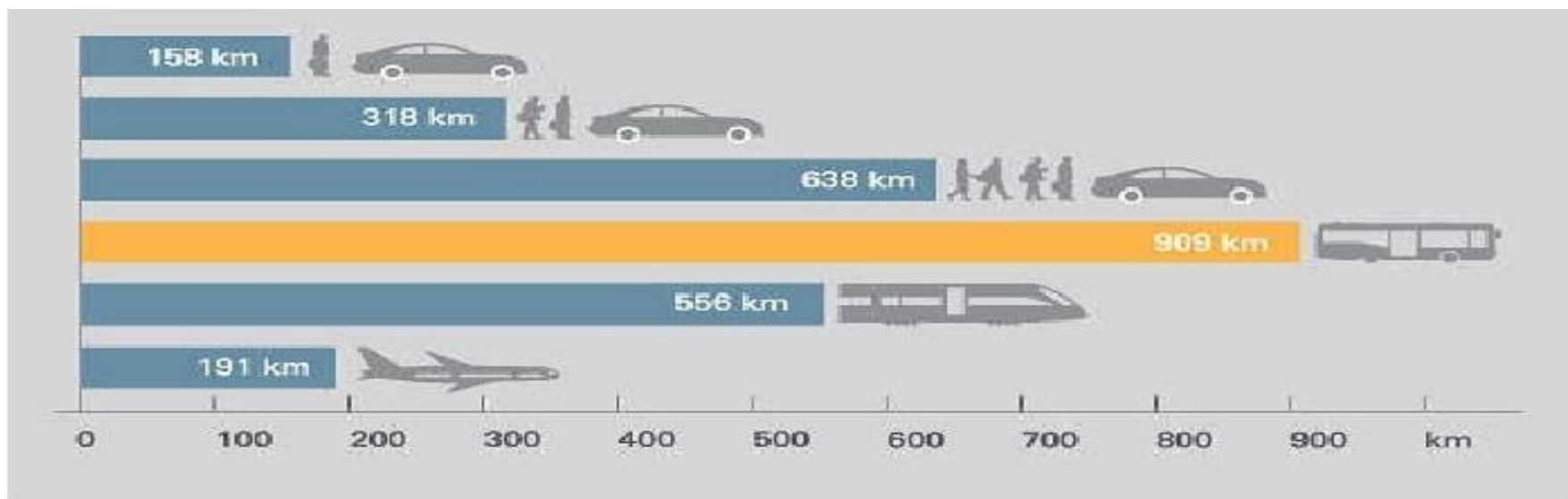
Τα εισαγόμενα τρόφιμα έχουν μεγαλύτερο οικολογικό αποτύπωμα λόγω της απόστασης που πρέπει να διανύσουν

Απαιτούμενη έκταση (m²) για την παραγωγή 1kg πρωτεΐνης

Οι μεταφορές: Πέρα από τις εκπομπές τους σε αέρια του θερμοκηπίου καταναλώνουν πόρους για την κατασκευή, την συντήρηση και τη λειτουργία τους αλλά και για την κατασκευή και συντήρηση δρόμων, αεροδρομίων, λιμανιών.

Το διάγραμμα αποτυπώνει τι απόσταση χιλιόμετρα μπορεί να ταξιδεύσει κάποιος αν έχει δικαίωμα για ρύπους CO₂ έως 30 kg /έτος.

Κατανάλωση αγαθών: Όλα παράγουν απορρίμματα και ρύπους.

➤ **Η Υπερκατανάλωση οδηγεί στην υπερπαραγωγή** και συνεπώς στην υποβάθμιση του περιβάλλοντος.

➤ **Τα απορρίμματα μολύνουν** το νερό, το χώμα, το οικοσύστημα που δεν μπορεί να τα απορροφήσει.

Ο μέσος Έλληνας παράγει περίπου 1,5 κιλά απορρίμματα την ημέρα, ο κάτοικος των ΗΠΑ 2 κιλά και ο Ινδός 250 γραμμάρια.

Σκεφτείτε / προσδιορίσετε ευκαιρίες για να μειώσετε το οικολογικό αποτύπωμα σας και την περιβαλλοντική επίδραση του στη γη.

Αυτό έχει σχέση με τον τρόπο της διατροφής σας, τις μετακινήσεις σας, τις καταναλωτικές σας συνήθειες, τον τρόπο ζωής σας.

Η βιόσφαιρα χρειάζεται περίπου ένα χρόνο και τρεις μήνες για να ανανεώσει ότι η ανθρωπότητα καταναλώνει σε ένα χρόνο.

Τι είναι το ενεργειακό αποτύπωμα;

Το ενεργειακό αποτύπωμα είναι η ποσότητα διοξειδίου του άνθρακα (CO_2) που εκλύεται στην ατμόσφαιρα από τις καθημερινές μας συνήθειες, οι οποίες συχνότερα σχετίζονται με την κατανάλωση ενέργειας.

Θέλετε να υπολογίσετε το προσωπικό σας ενεργειακό αποτύπωμα ή όλου του νοικοκυριού σας;

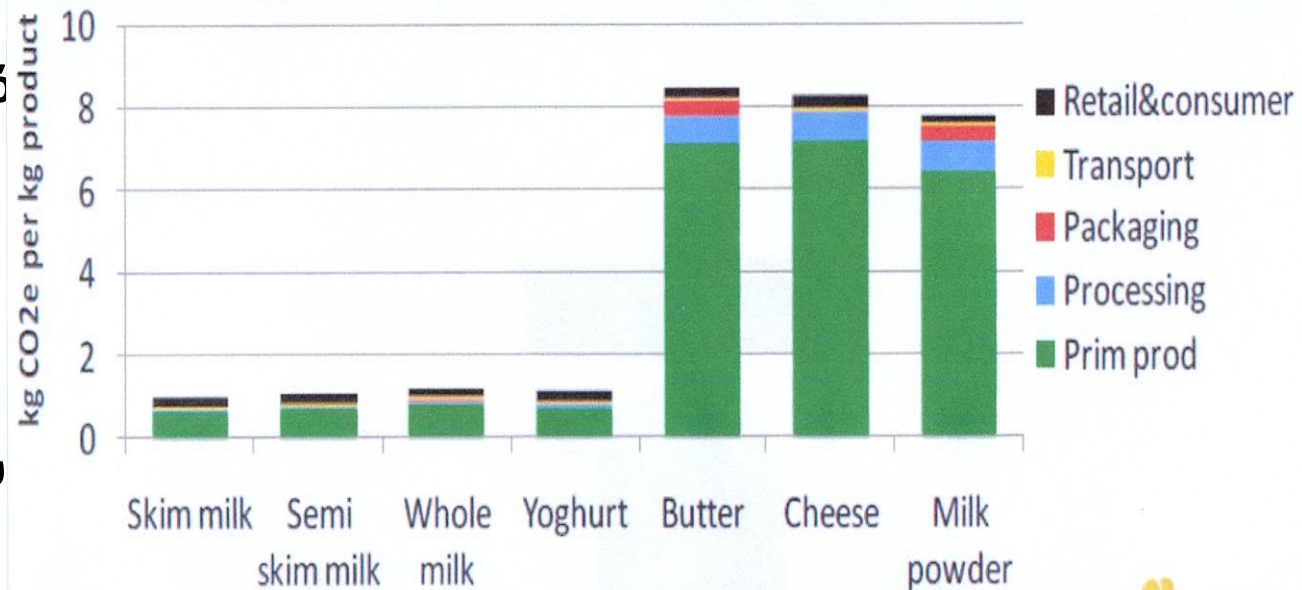
<http://www.econews.gr/carbon-footprint-calculator>

Ενεργειακό αποτύπωμα γαλακτοκομικών προϊόντων

Το μέλι έχει το
χαμηλότερο ενεργειακό
αποτύπωμα από
οποιοδήποτε άλλο
γλυκαντικό

0,67 έως 0,92 kg CO₂/kg
επεξεργασμένου μελιού

Το κρέας σε αριθμούς

14,6 τόνοι

κοπριάς

παράγονται
κάθε χρόνο
από τη μέση
αγελάδα που
εκτρέφεται για
το κρέας της

1,4

δισεκατομμύριο

είναι ο αριθμός
των αγελάδων,
των βοδιών και
των ταύρων
στον πλανήτη

9%

των

εκπομπών CO₂
που οφείλονται
στον άνθρωπο
προέρχονται
από τα ζώα
κτηνοτροφίας

8

αγελάδες

καταναλώνει
στη διάρκεια
της ζωής του
ο μέσος
κρεατοφάγος

500 λίτρα

είναι
η ποσότητα του
μεθανίου που
παράγει κάθε
μέρα η μέση
αγελάδα

1 κιλό CO₂

εκπέμπεται στην
ατμόσφαιρα για
να παραχθεί ένα
χάμπουργκερ σε
φαστ-φουντ

37% του

συνολικού μεθανίου
που δημιουργείται
από την ανθρώπινη
δραστηριότητα
προέρχεται από
τις αγελάδες και
τα πρόβατα

25

φορές πιο επιβαρυντικό είναι
το μεθάνιο από το CO₂ στην άνοδο
της θερμοκρασίας του πλανήτη

67%

και πλέον της
καλλιεργήσιμης γης
απασχολεί η κτηνοτροφία

14%

του παγκόσμιου
πληθυσμού υποφέρει από
υποσιτισμό

Οι άμεσες εκπομπές μεθανίου από τις αγελάδες και τους χοίρους αποτελούν σημαντική πηγή **αερίων του θερμοκηπίου**.

Το μεθάνιο **σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της NASA, είναι 33 φορές ισχυρότερο από το διοξείδιο του άνθρακα!**

Τα στοιχεία του ΟΗΕ δείχνουν πως η παραγωγή κρέατος ευθύνεται αυτήν τη στιγμή για το 18% των παγκόσμιων εκπομπών του CO₂

Ο Δήμος της Βρέμης, έχει καθιερώσει, σε καντίνες σχολείων και νηπιαγωγείων **μία φορά την εβδομάδα διατροφή χορτοφαγίας.**

14 άτομα = 1 αυτοκίνητο

Κατά την παραγωγή μόλις **1Kg αρνίσιου κρέατος εκλύονται 39,2 Kg CO₂**.

1kg **μοσχαρίσιου** κρέατος μολύνει το περιβάλλον με **27 Kg CO₂**.

Το ανθρακικό αποτύπωμα του **αρνίσιου κρέατος είναι τουλάχιστον:**

3πλάσιο από αυτό του **χοιρινού**,

6 φορές μεγαλύτερο από αυτό του **κοτόπουλου**

> 3

> 6

40 φορές μεγαλύτερο από αυτό των φυτικών προϊόντων όπως **οι φακές**.

Κατά την παραγωγή μόλις **1Kg τυριού** εκλύονται **13,5 Kg CO₂**.

Την 5η θέση στη λίστα με τα τρόφιμα που έχουν το υψηλότερο ενεργειακό αποτύπωμα - μετά το αρνίσιο και το μοσχαρίσιο κρέας, το τυρί και το χοιρινό - κατέχει ο σολομός ιχθυοτροφείου.

Το Ανθρακικό Αποτύπωμα μια σοκολάτας γάλακτος περιλαμβάνει:

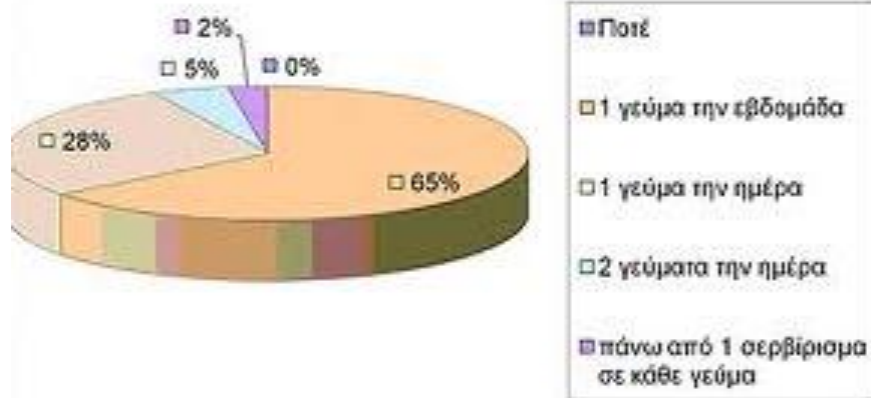
- τις εκπομπές της εκτροφής των αγελάδων και της παραγωγής του γάλακτος,
- της καλλιέργειας των σπόρων του κακάο και της ζάχαρης,
- τη μεταποίηση του προϊόντος,
- Τη διαδικασία παρασκευής και συσκευασίας.
- τις εκπομπές που προκαλούνται από τη μεταφορά του προϊόντος κατά τη διανομή του στα σημεία πώλησης της απόρριψης της συσκευασίας από τον τελικό καταναλωτή.

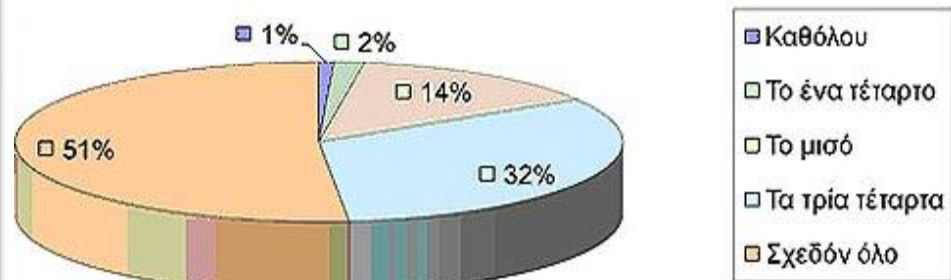

Διατροφικές συνήθειες στην χώρα μας

Πόσο συχνά τρώτε κρέας;

Τί ποσοστό του φαγητού που καταναλώνετε έχει παραχθεί στην Ελλάδα;

Οι Ευρωπαίοι γενικά πετάνε στα σκουπίδια το 20% των παραγόμενων τροφίμων.

Σε ό,τι αφορά τη χώρα μας κάθε κάτοικος «παράγει» ημερησίως 1,3 κιλά σκουπιδιών, εκ των οποίων τα 500 γρ. είναι τρόφιμα!

**«Love Food, Hate Waste» - «Αγαπάμε το φαγητό, μισούμε τη σπατάλη»,
εξοικονόμηση 325 εκατ. ευρώ**

Η τιμή του συντελεστή μετατροπής
της κιλοβατώρας σε εκπομπές CO₂
ισούται με 0,814 κιλά CO₂/KWh.

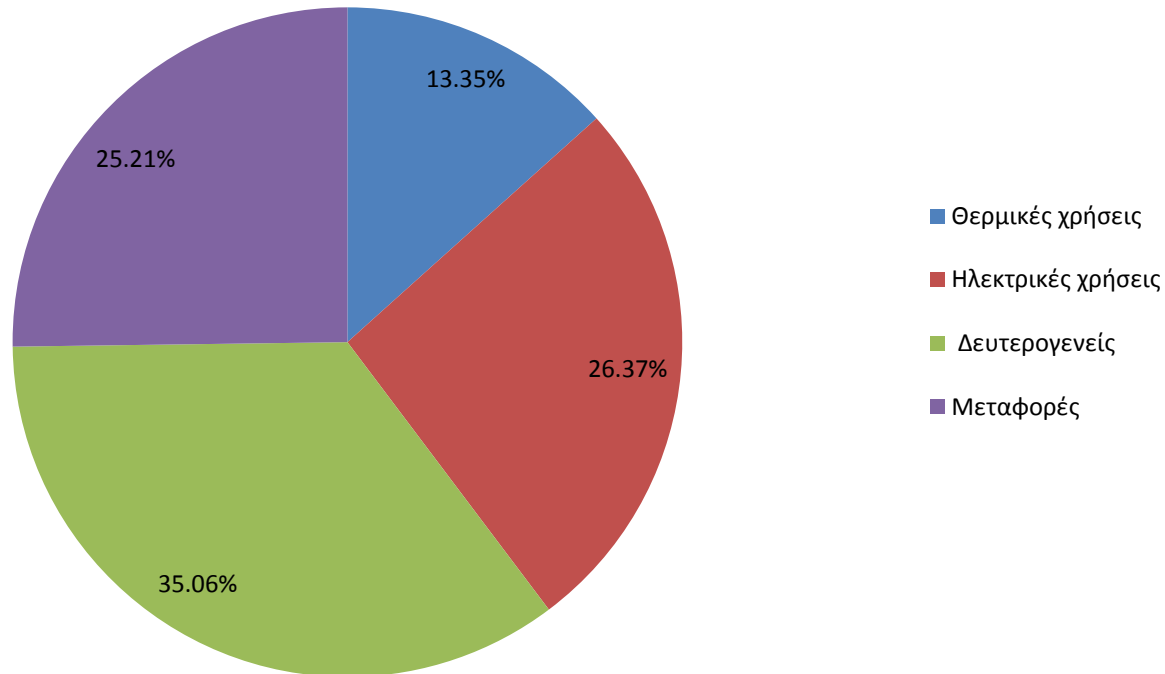
Συσκευές

Kgr/CO₂/ώρα

Σίδερο	1.058	TV LCD 42" open	0.149
Καταψύκτης	0.031	TV LCD 42" stand by	0.001
Ψυγείο	0.065	TV LCD 21" open	0.042
Μίξερ moulinex	0.041	TV LCD 21" stand by	0.001
Τοστιέρα	0.615	Οθόνη LCD 19" open	0.042
Πλυντήριο ρούχων 60o C	0.077	Οθόνη LCD 19" standby	0.002
Πλυντήριο ρούχων 40o C	0.068	TV CRT 14" open	0.038
Πλυντήριο ρούχων stand by	0.007	printer έγχρωμος stand by	0.068
Μηχανάκι για καφέ	0.003	printer έγχρωμος open	0.095
Μηχανάκι για καφέ stand by	0.001	Επιτραπέζιος υπολογιστής open	0.065
Ασύρματο τηλέφωνο φόρτιση	0.003	laptop πλήρη λειτουργία	0.054
Ασύρματο τηλέφωνο χωρίς τηλ.	0.001	Netbook πλήρη λειτουργία	0.025
Λάμπα 40W απλή	0.028	Φωτιστικό γραφείου λάμπα 11W	0.011
Λάμπα 8W ηλεκτρονική που δίνει φως για απλή 40W	0.006	Φορτιστής κινητού	0.004
		Μικρό ραδιοφωνάκι	0.002

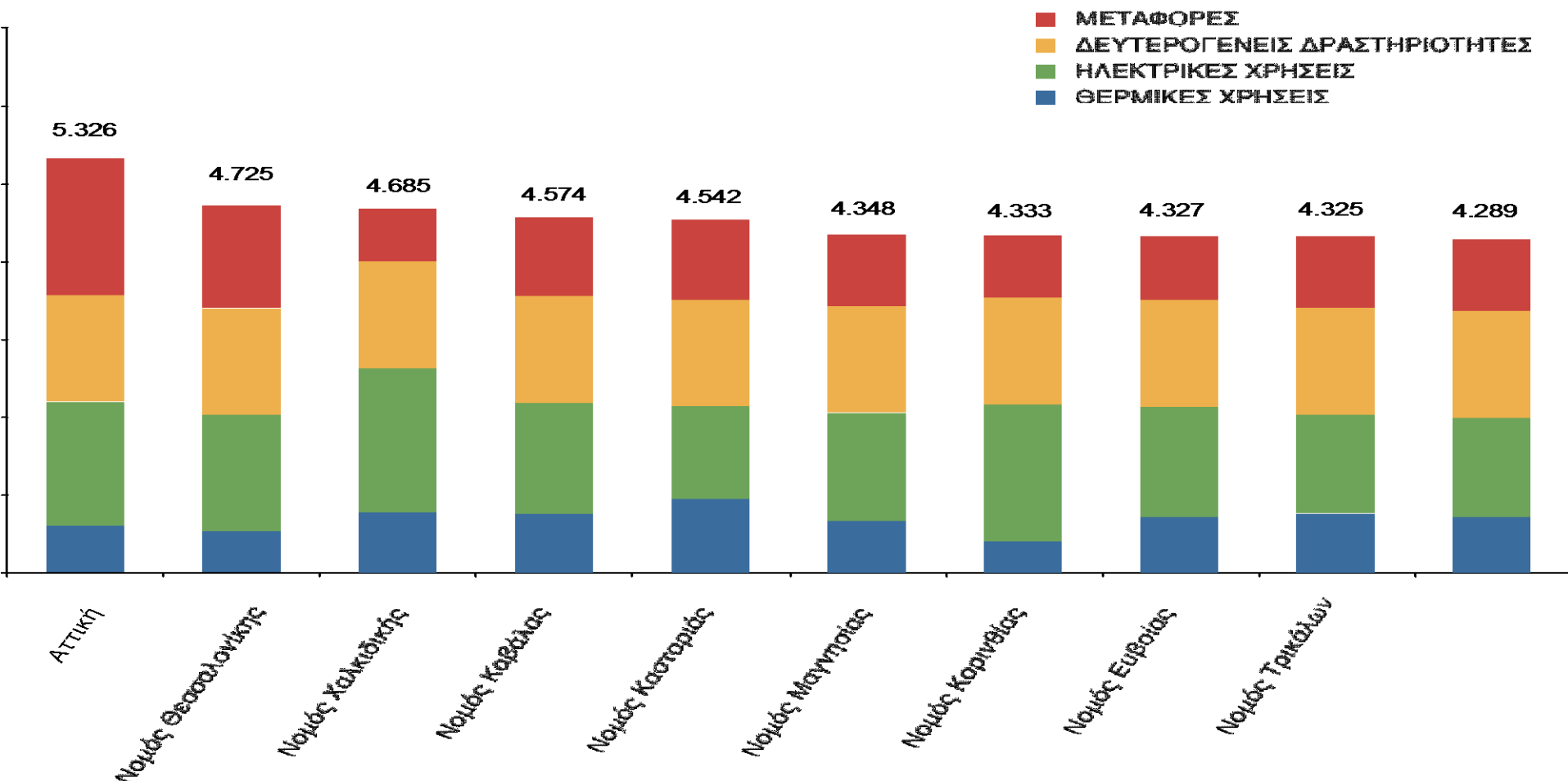
Αποτύπωμα διοξειδίου του άνθρακα κάθε Έλληνα

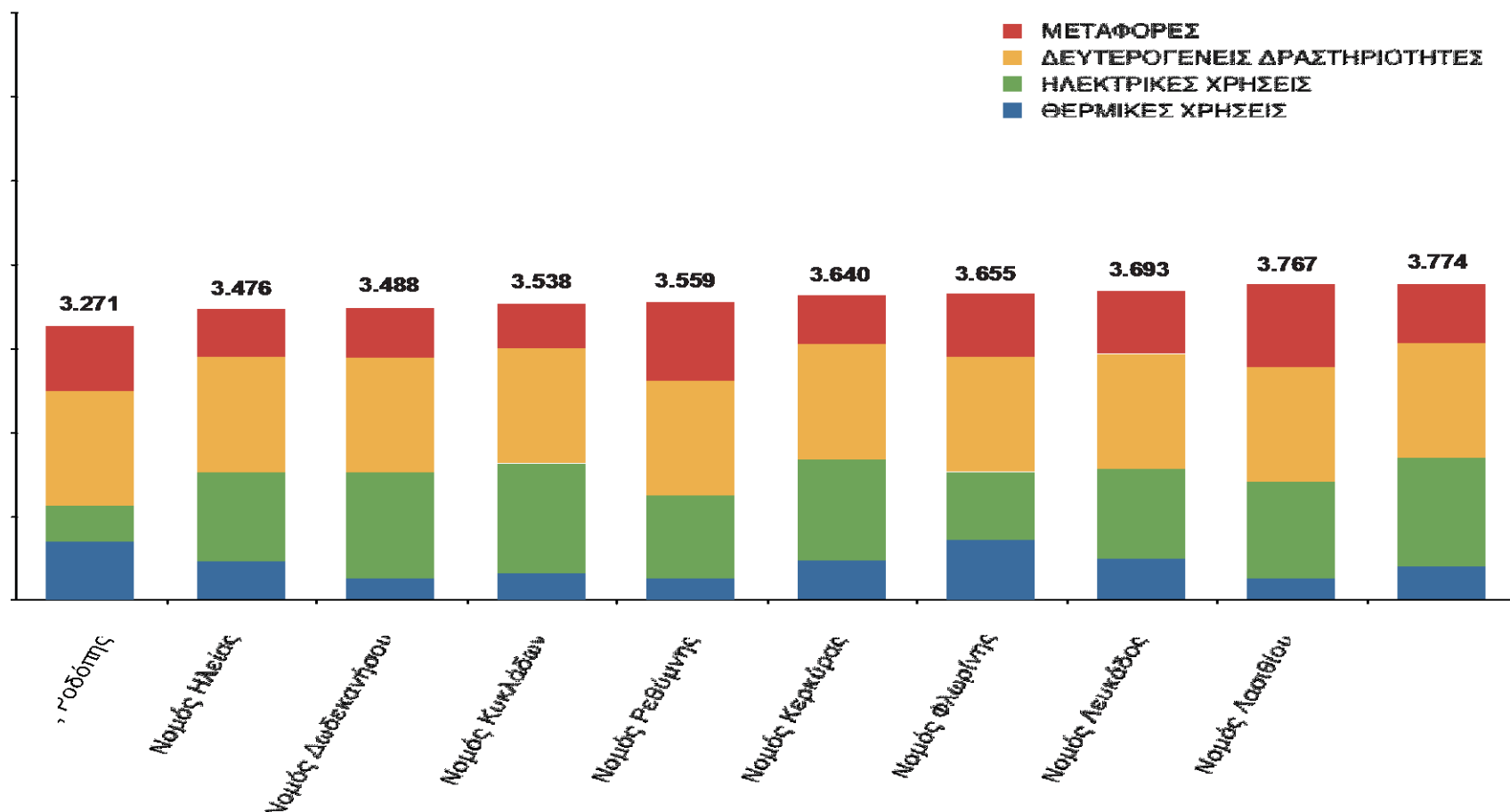
Τυπικό προφίλ του κατοίκου της ελληνικής επικράτειας παραγωγής CO₂ από δευτερογενείς δραστηριότητες

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	kg CO ₂ /κάτοικο
ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ Κυρίως άσπρο και κόκκινο κρέας	560
ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ Μερικές φορές	20
ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΦΡΟΥΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ ΕΠΟΧΗΣ Μερικές φορές	30
ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ Καταναλώνω κυρίως ντόπια προϊόντα	70
ΑΓΟΡΑ ΡΟΥΧΩΝ Αγοράζω καινούργια όταν τα χρειάζομαι	10
ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΕΣ Αγοράζω προϊόντα με λίγη συσκευασία	60
ΑΓΟΡΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ Αγοράζω πάντα καινούργια ανά πενταετία	20
ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ Μερικά	60
ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ Σποραδικά εστιατόριο κλπ.	1.000
ΣΥΝΟΛΟ	1.830

Τα δέκα Νομαρχιακά Διαμερίσματα με το μεγαλύτερο ενεργειακό αποτύπωμα

Ξάνθης: 4.068 kg CO₂/κάτοικο ετησίως

Τα δέκα Νομαρχιακά Διαμερίσματα με το μικρότερο ενεργειακό αποτύπωμα

Ο δωδεκάλογος εξοικονόμησης ενέργειας

1. Αντικαθιστούμε τους λαμπτήρες βολφραμίου με λάμπες εξοικονόμησης ενέργειας.
2. Κλείνουμε τις ηλεκτρικές συσκευές από το κεντρικό κουμπί και όχι από το τηλεκοντρόλ ή τις βγάζουμε από την πρίζα. (Δεν τις αφήνουμε σε κατάσταση Stand by)
3. Χρησιμοποιούμε ηλιακό θερμοσίφωνα αντί για ηλεκτρικό, αφού ο ηλιακός θερμοσίφωνας λειτουργεί με ανανεώσιμη πηγή ενέργειας.
4. Όταν φεύγουμε από ένα δωμάτιο, δεν αφήνουμε τις ηλεκτρικές συσκευές και τα φώτα ανοιχτά.
5. Δεν ανοίγουμε άσκοπα την πόρτα του ψυγείου, διότι θα χρειαστεί να καταναλώσει επιπλέον ενέργεια για να φέρει ξανά την επιθυμητή θερμοκρασία.

6. Δεν προγραμματίζουμε το πλυντήριο να δουλεύει σε υψηλές θερμοκρασίες για να μη σπαταλάμε άσκοπα ενέργεια.
7. Χρησιμοποιούμε συσκευές ενεργειακής κλάσης A ή A+.
8. Χρησιμοποιούμε για θέρμανση φυσικό αέριο και όχι πετρέλαιο.
9. Προτιμάμε συσκευές που λειτουργούν με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
10. Δεν ανοίγουμε άσκοπα τα παράθυρα όταν έχουμε ανοιχτή τη θέρμανση.
11. Χρησιμοποιούμε το ποδήλατό μας ή τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς αντί για το αυτοκίνητό μας για τις μετακινήσεις μας.
12. Ενημερώνουμε συγγενείς και φίλους για τις παραπάνω συμβουλές.

Τι είναι το ανθρακικό αποτύπωμα;

Το **Ανθρακικό Αποτύπωμα** υπολογίζει το **σύνολο των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου** οι οποίες προκαλούνται **άμεσα ή έμμεσα** από ένα άτομο, οργανισμό, εκδήλωση ή προϊόν.

[**Διοξείδιο του άνθρακα (CO_2)**, **Μεθάνιο (CH_4)**, **Μονοξείδιο του Αζώτου (N_2O)**, **Υδροφθοράνθρακες (HFCs)**, **Υπερφθοράνθρακες (PFCs)** και **Εξαφθοριούχο θείο (SF_6)**.]

Ένα ανθρακικό αποτύπωμα **μετρείται σε τόννους ισοδυνάμου του CO_2**

Τι είναι το Ανθρακικό Αποτύπωμα ενός Προϊόντος;

Είναι το **συνολικό CO_2** και τα **υπόλοιπα αέρια του θερμοκηπίου** τα οποία εκπέμπονται κατά τη διάρκεια ζωής (**κύκλο ζωής**) του προϊόντος, (**παραγωγή, χρήση και τελικής απόρριψής του**).

Όπως προκύπτει από μελέτη του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO), με τίτλο «**Το αποτύπωμα των υπολειμμάτων φαγητού**», **τα υπολείμματα φαγητού που απορρίπτονται παγκοσμίως εκπέμπουν περισσότερα αέρια του θερμοκηπίου από οποιαδήποτε χώρα**, εκτός της Κίνας και των ΗΠΑ.

Κάθε χρόνο περίπου **το 1/3 των τροφών** που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση **(1,3 δισ. τόνοι)** καταλήγει στις χωματερές μαζί με την **ενέργεια**, το νερό και τα χημικά που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή και διάθεσή τους. **Το ανθρακικό αποτύπωμα των τροφών που απορρίπτονται ετησίως ανέρχεται σε 3,3 δισ. τόνους CO₂**

Αν το φαγητό ήταν χώρα, θα ερχόταν τρίτη στη σειρά σε εκπομπές ρύπων, αμέσως μετά την Κίνα και τις ΗΠΑ ορθότερη διαχείριση των τροφών για τη μείωση των εκπομπών του αερίου του θερμοκηπίου και τον μετριασμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη.

**Στον αναπτυγμένο κόσμο : υπερκατανάλωση
Στις αναπτυσσόμενες χώρες : μη αποδοτική γεωργική παραγωγή και την έλλειψη μέσων για τη σωστή φύλαξη και διατήρηση των τροφίμων.**

Τα απόβλητα τροφίμων συγκαταλέγονται στις κυριότερες απειλές για το κλίμα λόγω των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Ένα επαναστατικό εστιατόριο στην Κοπεγχάγη της Δανίας έφερε τη φράση «μην πετάς τίποτα» σε νέα επίπεδα, δημιουργώντας ένα **μενού αποκλειστικά** από πεταμένα τρόφιμα. Το εστιατόριο «**Rub and Stub**» χρησιμοποιεί προϊόντα από σουπερ μάρκετ και παραγωγούς που κανονικά θα κατέληγαν στα σκουπίδια ως άχρηστα. Το πρωτοποριακό εστιατόριο διοικείται και **λειτουργεί αποκλειστικά από 100 εθελοντές**. Το μενού φτιάχνεται καθημερινά ανάλογα με τα υλικά που δωρίζονται στο εστιατόριο και παρασκευάζονται γεύματα για **60 επισκέπτες**.

Το ανθρακικό αποτύπωμα επιλεγμένων τροφίμων

Τρόφιμο	Γραμμάρια ισοδύναμου CO ₂ ανά κιλό τροφίμου	Τρόφιμο	Γραμμάρια ισοδύναμου CO ₂ ανά κιλό τροφίμου
Βοδινό κρέας	30.400	Γάλα	1.138
Τυρί	8.784	Όσπρια	1.130
Αυγά	4.813	Ψωμί	983
Χοιρινό κρέας	4.359	Ζάχαρη	470
Λαχανικά θερμαινόμενου θερμοκηπίου	4.000	Λαχανικά εποχής	400
Ελαιόλαδο	3.897	Πατάτες	164
Κοτόπουλο	3.830	Ντομάτες (υπαίθριες)	154
Ρύζι	1.800	Φρούτα	70
Ζυμαρικά	1.564		

reducing with
the Carbon Trust

Τι είναι το [Σήμα Μείωσης του Ανθρακικού Αποτυπώματος](#);

Το Σήμα Μείωσης του Ανθρακικού Αποτυπώματος (*Carbon Reduction Label*) διαβεβαιώνει τους καταναλωτές ότι η επιχείρηση που το χρησιμοποιεί στην επισήμανση και τη διαφήμιση των προϊόντων της [έχει υπολογίσει τις συνολικές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα](#) σε κάθε στάδιο του κύκλου ζωής τους, και το πιο σημαντικό, **έχει δεσμευτεί να μειώσει πραγματικά το Ανθρακικό Αποτύπωμα μέσα στα επόμενα 2 χρόνια**. Απαιτεί η επιχείρηση να αναλάβει δράσεις τέτοιες οι οποίες θα εξασφαλίσουν την μείωση των εκπομπών αερίων.

Η ΕΕ από τον Απρίλιο του 2013 ξεκίνησε της διαδικασίες για την στελέχωση ειδικής επιτροπής που θα εξετάσει τις υπάρχουσες διαδικασίες υπολογισμού και πιστοποίησης του αποτυπώματος των προϊόντων και θα αναλάβει να θέσει τους κανόνες για τον έλεγχο και την σήμανση των προϊόντων.

Πώς να μειώσουμε τα αποτυπώματά μας:

- **Διατροφή**

- ✓ Καταναλώνουμε τρόφιμα της εποχής και ντόπια.

- ✓ Μειώνουμε την κατανάλωση κρέατος γιατί για την παραγωγή του απαιτούνται μεγάλες ποσότητες νερού, τροφής για τα ζώα, γη για τις καλλιέργειες και τα ζώα, ενέργεια για την παραγωγή και τη διανομή του.

• Κατοικία

- ✓ Ενέργεια,
- ✓ Γη και πολλοί ακόμα πόροι έχουν χρησιμοποιηθεί για να **χτιστεί**, να **συντηρηθεί** και να **λειτουργήσει** ένα κτίριο.

Μπορούμε να **μονώσουμε** το σπίτι μας, να χρησιμοποιούμε ανεμιστήρες αντί για κλιματιστικό, να αερίζουμε το σπίτι νωρίς το πρωί ή το βράδυ. Την ημέρα κατεβάζουμε τις τέντες και κλείνουμε τις κουρτίνες.

• Απορρίμματα

που παράγονται κατά την **παραγωγή, συσκευασία, κατανάλωση** των προϊόντων.

- ✓ Καταναλώνουμε λιγότερο και
- ✓ Ανακυκλώνουμε περισσότερο.

• Μεταφορές

- ✓ Χρησιμοποιούμε λιγότερο το αμάξι και το αεροπλάνο και περισσότερο τις συγκοινωνίες και το ποδήλατο.
- ✓ Περπατάμε περισσότερο.

Ας μειώσουμε την κατανάλωσή μας και να προσέχουμε τι καταναλώνουμε.

Ας μετατρέψουμε τα απόβλητα σε πόρο και ας κάνουμε πράξη την:

- ✓ Μείωση
- ✓ Επαναχρησιμοποίηση
- ✓ Ανακύκλωση

Ευχαριστώ πολύ

για την προσοχή σας